

Briselē, 2023. gada 17. novembrī
(OR. en)

15507/23

LIMITE

DATAPROTECT 312
JAI 1486
DIGIT 264
MI 987
FREMP 329

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Padomes viedoklis un atzinumi par Vispārīgās datu aizsardzības regulas (VDAR) piemērošanu – apstiprināšana

1. Saskaņā ar VDAR 97. pantu Komisija, sākot ar 2020. gada maiju, reizi četros gados Eiropas Parlamentam un Padomei iesniedz regulas novērtējuma un pārskata ziņojumu. VDAR arī nosaka par pienākumu Komisijai, veicot novērtējumu un pārskatu, ņemt vērā Eiropas Parlamenta, Padomes un no citām attiecīgajām struktūrām vai avotiem iegūtos viedokļus un atzinumus.

2. Lai sagatavotu Padomes viedokli un atzinumus par VDAR piemērošanu, prezidentvalsts sagatavoja tekstu, pamatojoties uz komentāriem, ko dalībvalstis sniedza pēc vairākkārtējas viedokļu apmaiņas Padomes Datu aizsardzības jautājumu darba grupas sanāksmēs 2023. gada 24. jūlijā, 12. septembrī un 11. oktobrī. Dalībvalstīm jo īpaši tika lūgts noteikt jomas vai nozares, attiecībā uz kurām varētu uzskatīt, ka VDAR ir efektīvi īstenota, ziņot par praktisko īstenošanu valsts līmenī, izvērtēt VDAR starptautisko dimensiju un paust viedokli par VDAR piemērošanu un izpildi attiecībā uz trešo valstu uzņēmumiem, kas darbojas ES tirgū.
3. Pamatojoties uz minēto sagatavošanas darbu un pēc 2023. gada 19. oktobrī un 8. novembrī uzsāktās apspriešanās ar dalībvalstīm, delegācijas tagad var piekrist šīs piezīmes pielikumā izklāstītajam Padomes viedoklim un atzinumiem par VDAR piemērošanu.
4. Ņemot vērā minēto, Pastāvīgo pārstāvju komiteja tiek aicināta:
 - apstiprināt savu vienošanos par tekstu; un
 - ieteikt Padomei apstiprināt šīs piezīmes pielikumā izklāstīto Padomes viedokli un atzinumus par Vispārīgās datu aizsardzības regulas (VDAR) piemērošanu.

Padomes viedoklis un atzinumi par VDAR piemērošanu

1. IEVADS

- 1) Vispārīgo datu aizsardzības regulu (“VDAR”)¹ sāka piemērot 2018. gada 25. maijā, un ar to tika atcelta un aizstāta Direktīva 95/46/EK. Ar to iecerēts izveidot spēcīgu un saskaņotāku datu aizsardzības regulējumu Eiropas Savienībā, un tai ir divējāds mērķis – aizsargāt fizisku personu pamattiesības un pamatbrīvības, jo īpaši viņu tiesības uz personas datu aizsardzību, un nodrošināt personas datu brīvu apriti Savienībā.
- 2) Saskaņā ar VDAR 97. pantu Komisija, sākot ar 2020. gada maiju, reizi četros gados Eiropas Parlamentam un Padomei iesniedz regulas novērtējuma un pārskata ziņojumu.
- 3) Šajā kontekstā Komisijai jo īpaši jāizskata, kā tiek piemērota un kā darbojas:
 - V nodaļa par personas datu nosūtīšanu uz trešām valstīm vai starptautiskām organizācijām, jo īpaši attiecībā uz lēmumiem, kas pieņemti, ievērojot šīs regulas 45. panta 3. punktu, un lēmumiem, kas pieņemti, balstoties uz Direktīvas 95/46/EK 25. panta 6. punktu; un
 - VII nodaļa par sadarbību un konsekvenci.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula).

- 4) VDAR nosaka par pienākumu Komisijai ņemt vērā Eiropas Parlamenta, Padomes un no citām attiecīgajām struktūrām vai avotiem iegūtos viedokļus un atzinumus. Komisija var arī pieprasīt informāciju no dalībvalstīm un uzraudzības iestādēm.
- 5) Gaidot pirmo VDAR novērtējumu un pārskatu, ko Eiropas Komisija veic saskaņā ar 97. pantu, Padome 2020. gada 15. janvārī pieņēma pirmo *Padomes viedokli un atzinumus par Vispārīgās datu aizsardzības regulas (VDAR) piemērošanu*, kurā bija izklāstīti jautājumi, kas saistīti ar VDAR piemērošanu un interpretāciju un kas tobrīd dalībvalstīs radīja vislielākās bažas, jo īpaši attiecībā uz 1) problēmām noteikt vai piemērot atbilstošas garantijas, ja nav lēmuma par aizsardzības līmeņa pietiekamību; 2) papildu darbu uzraudzības iestādēm, kurš rodas sakarā ar sadarbības un konsekvences mehānismiem saskaņā ar VDAR VII nodaļu, kā arī minēto mehānismu izraisīto ietekmi uz resursiem; 3) tiesību aktu neparedzētu sadrumstalotību; 4) jauniem pienākumiem datu pārziņiem un apstrādātājiem privātajā sektorā, kas ieviesti ar dažiem VDAR noteikumiem; un 5) pasākumiem, kas jāveic uzraudzības iestādēm, lai risinātu situācijas, kad pārziņi, kas iedibināti trešās valstīs, neieceļ pārstāvi Savienībā.
- 6) Atzīstot Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas (“EDAK”) un valstu uzraudzības iestāžu lomu norādījumu sniegšanā, Padome turklāt uzsvēra konkrētas jomas, kurām būtu jāpievērš papildu uzmanība, jo īpaši: VDAR piemērošana jauno tehnoloģiju jomā, kā arī jautājumi, kas saistīti ar lielajiem tehnoloģiju uzņēmumiem; praktiski rīki mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) un labdarības vai brīvprātīgām apvienībām, piemēram, saskaņota veidlapa datu pārziņiem un apstrādātājiem nolūkā paziņot uzraudzības iestādēm par personas datu aizsardzības pārkāpumu vai vienkāršota apstrādes reģistrācija, kā arī citi MVU paredzēti piemēroti rīki nolūkā piemērot VDAR, ņemot vērā šādu uzņēmumu konkrētās vajadzības; efektīvi uzraudzības iestāžu darba mehānismi pārrobežu lietās; un jautājumi, kas saistīti ar situācijām, kad tāda datu pārziņa vai apstrādātāja, kurš iedibināts ārpus ES, pārstāvis nepilda savus pienākumus.

- 7) Eiropas Komisija 2020. gada 24. jūnijā pieņēma Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei “Datu aizsardzība kā iedzīvotāju tiesību nodrošināšanas un ES digitālās pārkārtošanās pīlārs – Vispārīgās datu aizsardzības regulas piemērošanas divi gadi”, kurā jo īpaši norādīja – lai pilnībā izmantotu VDAR potenciālu, ir svarīgi izveidot saskaņotu pieeju un Eiropas kopējo datu aizsardzības kultūru un veicināt efektīvāku un saskaņotāku pārrobežu lietu izskatīšanu. Pamatojoties uz savu novērtējumu, Komisija uzskaitīja virkni darbību, kas atzītas par nepieciešamām, lai atbalstītu VDAR piemērošanu nolūkā īstenot un papildināt tiesisko regulējumu, panākt, lai jaunā pārvaldības sistēma pilnībā izmantotu savu potenciālu, atbalstīt ieinteresētās personas, veicināt inovāciju, pilnveidot datu nosūtīšanas instrumentu kopumu un sekmēt konvergenci un attīstīt starptautisko sadarbību.
- 8) Lai sagatavotu šo otro Padomes viedokli un atzinumus par VDAR piemērošanu un lai tos iekļautu otrajā Komisijas ziņojumā, kas iesniedzams 2024. gadā, prezidentvalsts sagatavoja tekstu, pamatojoties uz komentāriem, ko dalībvalstis sniedza pēc vairākkārtējas viedokļu apmaiņas Padomes Datu aizsardzības jautājumu darba grupas sanāksmēs 2023. gada 24. jūlijā, 12. septembrī un 11. oktobrī. Dalībvalstīm jo īpaši tika lūgts noteikt jomas vai nozares, attiecībā uz kurām varētu uzskatīt, ka VDAR ir efektīvi īstenota, ziņot par praktisko īstenošanu valsts līmenī, izvērtēt VDAR starptautisko dimensiju un paust viedokli par VDAR piemērošanu un izpildi attiecībā uz trešo valstu uzņēmumiem, kas darbojas ES tirgū.
- 9) Padomes viedoklis un atzinumi, kas balstīti uz minēto sagatavošanas darbu, ir izklāstīti šajā dokumentā. Līdzās pirmajam īstenošanas ziņojumam, ko Komisija pieņēma 2020. gadā, Padome ir arī ņēmusi vērā Komisijas 2023. gada jūlijā iesniegto priekšlikumu Regulai, ar ko paredz papildu procesuālos noteikumus attiecībā uz VDAR īstenošanu ² un kas pašlaik arī tiek apspriests Padomes Datu aizsardzības jautājumu darba grupā.

² COM(2023) 348 final.

- 10) Padome uzsver, ka šī ir pirmā iespēja saskaņā ar regulas 97. pantu novērtēt VDAR ievērojamā laikposmā, proti, vairāk nekā piecos gados kopš tās faktiskās piemērošanas sākuma. Līdz ar to ir iespējams izmantot priekšrocības, kuras sniedz nozīmīgāka pieredze, ko, piemērojot VDAR, guvušas dalībvalstis. Kā svarīgus elementus, kas ņemti vērā, var uzsvērt arī valstu uzraudzības iestāžu praktisko pieredzi VDAR piemērošanas izpildē un uzraudzībā, EDAK pieņemtos norādījumus un saistošos lēmumus, kā arī attiecīgus tiesu nolēmumus, tostarp Eiropas Savienības Tiesas (EST) nolēmumus. Turklāt par atsauces avotiem pašreizējā viedokļa un atzinumu izstrādē ir izmantotas Padomes 2020. gadā apzinātās problēmas, bažas un aspekti, kam jāpievērš uzmanība, kā arī darbību saraksts, ko Komisija izveidojusi savā vēlākajā paziņojumā.
- 11) Padome – tāpat kā 2020. gadā – uzskata, ka tās viedoklim un atzinumiem nebūtu jāaprobežojas tikai ar tematiem, kas konkrēti minēti VDAR 97. panta 2. punktā. Paturot to prātā, Padome turpina mudināt Komisiju savā gaidāmajā ziņojumā novērtēt un pārskatīt VDAR piemērošanu un darbību arī ārpus minētajā pantā konkrēti norādītajiem aspektiem. Visaptverošu novērtēšanas tvērumu vēl vairāk pamato tas, ka kopš iepriekšējā ziņojuma, kas tika pieņemts 2020. gadā, attiecīgo ieinteresēto personu un organizāciju praktiskā pieredze un ieguldījums ir paplašinājušies un regulatīvā vide ir ievērojami attīstījusies, proti, ES līmenī ir pieņemti vairāki leģislatīvie instrumenti, kas ietekmē personas datu apstrādi un mijiedarbojas ar VDAR.

2. VISPĀRĪGAS PIEZĪMES

- 12) Padome uzskata, ka VDAR joprojām ir uzskatāma par veiksmīgu. Regula ir devusi pozitīvus rezultātus ES tiesību aktu saskaņošanā un datu aizsardzības kultūras stiprināšanā ES un globālā mērogā. Tās piemērošana ir palielinājusi uzticēšanos un juridisko noteiktību un atvieglojusi datu pārrobežu plūsmas Eiropas Savienībā, tādējādi sniedzot labumu iekšējam tirgum un digitālās ekonomikas attīstībai.

- 13) Piecus gadus pēc VDAR faktiskās piemērošanas sākuma tā joprojām ir svarīgs atskaites punkts, kas ir nostiprinājis pamattiesības uz privātās un ģimenes dzīves, dzīvokļa un saziņas neaizskaramību un uz personas datu aizsardzību (Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7. un 8. pants), nodrošinot Eiropas pilsoņiem vienlīdzīga līmeņa aizsardzību un ļaujot viņiem vairāk kontrolēt savu personas datu apstrādi. Ir pastiprinātas datu subjektu tiesības, un ir palielinājusies plašas sabiedrības informētība, zināšanas un izpratne par datu aizsardzības tiesībām. VDAR ir pozitīvi ietekmējusi pārredzamību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu datu subjektiem, par ko liecina datu subjektu tiesību, tostarp viņu jauno tiesību, plašāka izmantošana.
- 14) Praksē ir pastiprinātas arī garantijas attiecībā uz personas datu apstrādes likumību, un VDAR noteikumu piemērošanai ir bijusi būtiska loma personas datu apstrādes pārredzamības un drošības palielināšanā. Pārziņi un apstrādātāji labāk apzinās savus pienākumus un sekas, ko rada VDAR neatbilstoša datu apstrāde. To vienību pārskatatbildība, uz kurām attiecas VDAR, ir nostiprinājusies, un arī atbilstības nodrošināšanas centieni ir pozitīvi ietekmējuši datu pārvaldību organizācijās kopumā.
- 15) Tomēr Padome uzskata, ka praktiskas īstenošanas problēmas joprojām ir gan privātām, gan publiskām organizācijām un ka konkrētu VDAR noteikumu piemērošanas nolūkā joprojām būtu lietderīga lielāka skaidrība un norādījumi, kas nodrošinātu konsekveni un juridisko noteiktību. Regulas novērtējumā arī būtu pienācīgi jāņem vērā slogs, ko rada daži noteikumi, kad tos piemēro mazākas struktūras, piemēram, MVU un vietējās iestādes, kā arī bezpeļņas organizācijas, piemēram, brīvprātīgo apvienības, un būtu jāizpēta iespējas tās vairāk atbalstīt to pienākumu izpildē. Šajā sakarā ir būtiski, ka EDAK vai valstu uzraudzības iestādes sniedz konkrētus norādījumus šīm grupām un ka tiek īstenoti pastāvīgi centieni, lai nodrošinātu, ka VDAR principus, juridiskos jēdzienus un tiesības var efektīvi interpretēt, saprast un piemērot visā Savienībā.

- 16) Uzticēšanās datu pārrobežu plūsmām veicināšana ir būtisks elements arvien digitalizētākā vidē, un VDAR šajā ziņā ir bijusi pozitīva ietekme. Datu starptautisko plūsmu kontekstā VDAR ir būtiski palīdzējusi ES pozicionēt kā datu aizsardzības un privātuma starptautisku etalonu un atsauces standartu ārpus ES robežām. Svarīgs aspekts, lai nodrošinātu uz trešām valstīm nosūtīto personas datu aizsardzību un vienlaikus atvieglotu datu starptautiskās plūsmas, ir tādu datu nosūtīšanas rīku pilnveidošana, ko datu pārziņi var praktiski un viegli īstenot.
- 17) Padome atzīst, ka, pateicoties EDAK izveidei un pastiprinātai sadarbībai starp valstu uzraudzības iestādēm, ir izdevies izveidot un pielietot jaunu regulatīvo modeli. Sadarbības un konsekvences mehānismam ir bijusi pozitīva ietekme uz VDAR konsekventas interpretācijas panākšanu. Ir arī pastiprinājusies sadarbība izpildes jomā, un lēmumi, kas pieņemti attiecībā uz datu pārziņiem, palīdz stiprināt ieinteresēto personu pārskatatbildību un personu aizsardzību. Padome aicina turpināt centienus un iniciatīvas šajā virzienā, tostarp attiecībā uz resursiem, un risināt atlikušās problēmas.
- 18) Kopš VDAR stāšanās spēkā ir pieņemti vairāki svarīgi leģislatīvie instrumenti, kas piemērojami digitālajai nozarei, un citi pašlaik tiek apspriesti nolūkā pievērsties tādai jaunai praksei un jaunām tehnoloģijām ES digitālajā tirgū, kas ietekmē personas datu apstrādi. Padome uzskata, ka ir būtiski nodrošināt saskaņotību ar VDAR šo jauno instrumentu īstenošanā un ka būtu jāveicina regulatīvā sadarbība, lai sasniegtu šo mērķi.

3. VDAR PRINCIPI UN DATU SUBJEKTU TIESĪBU AIZSARDZĪBA

- 19) Padome uzskata, ka VDAR kā uz principiem balstīta regula ir pierādījusi savu spēju nodrošināt kopīgu standartu ievērošanu personas datu apstrādē visā Savienībā. VDAR principu – likumīguma, godprātības un pārredzamības, nolūka ierobežojumu, datu minimizēšanas, precizitātes, glabāšanas ierobežojuma, integritātes un konfidencialitātes un pārskatatbildības – apvienošana un elastīga piemērošana ir izrādījusies efektīvs līdzeklis, ar ko aizsargāt datu subjektu tiesības un reaģēt uz tehnoloģiju attīstību un izmaiņām. Tādējādi regulas izvēle, kuras pamatā ir būtiski principi, personām paredzētas tiesības un konkrēti pienākumi datu pārziņiem un apstrādātājiem pamattiesību un pamatbrīvību aizsardzības nolūkā, joprojām ir atbilstīga regulatīvā pieeja, tostarp apstākļos, kad ekonomika un sabiedrība kļūst arvien digitalizētākas.
- 20) Padome uzsver, ka personas datu aizsardzība ir būtisks atbildīgas un ētiskas inovācijas elements un ka VDAR šajā ziņā ir palīdzējusi veicināt uzticamu inovāciju. VDAR ir tehnoloģiski neitrāla, un tā ir apliecinājusi savu piemērotību izaicinājumiem, ko rada tehnoloģiju attīstība un to pamatā esošā personas datu apstrāde, veidojot uzticēšanos jauniem risinājumiem un lietojumiem, ko daudzās dažādās nozarēs izstrādājis plašs dalībnieku loks. Paturot to prātā, Padome uzskata, ka VDAR un tās principu un noteikumu ievērošana ir jāveicina kā uz pārskatatbildību vērstu, atbildīgu un ētisku inovāciju sekmējošs faktors, kas palielina uzticēšanās līmeni, kā to sagaida iedzīvotāji un patērētāji, un kas personas datu aizsardzību izmanto kā konkurētspējas resursu. Padome arī uzskata, ka gan turpmākas VDAR piemērošanas, gan arī Savienības digitālās ekonomikas attīstības kontekstā ir svarīgi ņemt vērā nepieciešamību atbalstīt inovāciju un jaunu tehnoloģiju izstrādi.

- 21) Padome arī uzskata, ka ir svarīgi norādīt, ka VDAR ir nodrošinājusi elastīgu satvaru, kas ļauj apstrādāt personas datus ārkārtas vai krīzes situācijās, ko apliecina dažādās informācijas sistēmas un digitālie rīki, kas tika izveidoti, valstu un Eiropas līmenī apkarojot Covid-19 pandēmiju. Padome atzīst datu aizsardzības iestāžu lomu, tām atbalstot publiskās iestādes atbilstīgu risinājumu izstrādē Covid-19 krīzes pārvarēšanai, un uzsver, cik svarīgas ir ātri pieejamas, uzticamas un ES mērogā konsekventas pamatnostādnes, lai efektīvi risinātu jebkādas turpmākas ārkārtas vai krīzes situācijas, kurās personas datu apstrāde būtu svarīgs elements.
- 22) Ar VDAR izveidotais uzticēšanos veicinošais satvars ir arī ievērojami palielinājis datu subjektu tiesību īstenošanu, par ko liecina pārziņiem adresēto pieprasījumu skaits un sūdzību skaits, ko pēdējo piecu gadu laikā saņēmušas un apstrādājušas valstu uzraudzības iestādes. Spēja reaģēt uz šiem pieprasījumiem un valstu uzraudzības iestāžu iespējas izskatīt saņemtās sūdzības ir būtisks elements, ar ko nodrošināt pienācīgu un konsekventu VDAR piemērošanu un pilnvērtīgas iespējas datu subjektiem, viņiem izmantojot savas tiesības. Padome uzskata, ka ir svarīgi uzraudzīt datu subjektu spēju efektīvi īstenot savas tiesības, kā arī to, kā viņi uztver savu personas datu aizsardzību, kas paredzēta ES tiesību aktos.

4. VDAR PIEMĒROŠANA PRIVĀTĀS ORGANIZĀCIJĀS

- 23) Privātas organizācijas, kas Savienībā apstrādā personas datus, ir pakāpeniski palielinājušas savus atbilstības nodrošināšanas un pārskatatbildības centienus, līdz ar ko ir panākta ne tikai indivīdu personas datu labāka aizsardzība, bet arī uzlabota datu pārvaldība organizācijās kopumā. Turklāt ar VDAR izveidotais sadarbības un konsekvences mehānisms, kas paredz vienas pieturas aģentūras mehānismu datu pārzinim un apstrādātājam, kurš apstrādā personas datus vairāk nekā vienā dalībvalstī, ir nodrošinājis lielāku juridisko noteiktību uzņēmumiem, kā arī vienlīdzīgus konkurences apstākļus un konsekventu izpildi visā Savienībā. Šajā sakarā Padome norāda – lai atbalstītu un atvieglotu to, ka privātas organizācijas ievēro VDAR un nodrošina tās konsekventu interpretāciju un īstenošanu, svarīgas ir valstu uzraudzības iestāžu un EDAK izstrādātās pamatnostādnes, un mudina uz turpmāku attiecīgu pamatnostādņu izstrādi kopumā.

- 24) Atzīstot VDAR pozitīvo ietekmi uz datu aizsardzības noteikumu ievērošanas līmeni, Padome tomēr uzsver, ka šā jaunā regulējuma ievērošana ir radījusi papildu slogu mazākām organizācijām, jo īpaši MVU, kas varētu gūt labumu no turpmāka atbalsta tādu ievērošanas risinājumu īstenošanā, kuri ir piemēroti personas datu apstrādes riskam, ko šīs organizācijas uzņemas. Padome atzinīgi vērtē EDAK un vairāku valstu uzraudzības iestāžu pieņemtos MVU paredzētos norādījumus un mudina pilnveidot šādām organizācijām paredzētus praktiskās īstenošanas rīkus. Informācijas un dokumentācijas prasības, kas izriet no VDAR, var būt konkrēts izaicinājums mazākām organizācijām, jo īpaši attiecībā uz apstrādes darbībām, kas ir saistītas ar zemu risku datu subjektiem. Tas jo īpaši attiecas uz pārziņiem, kuru pamatdarbības neietver personas datu apstrādi vai kuru apstrādes darbības var uzskatīt par zema riska darbībām. Šajā sakarā Padome mudina izstrādāt praktiskus rīkus, piemēram, veidnes un informācijas paraugklauzulas, un aicina EDAK izstrādāt mērķorientētas pamatnostādnes par pienākumu reģistrēt apstrādes darbības, lai atvieglotu to, ka mazākas organizācijas var nodrošināt atbilstību, un ņemtu vērā šādu vienību apstrādāto personas datu apjomu un ar minēto apstrādi saistīto risku.
- 25) Plašākā kontekstā Padome uzskata, ka citu atbilstības nodrošināšanas rīku, piemēram, sertifikācijas un rīcības kodeksu, izstrāde līdz šim ir bijusi ierobežota, taču ar tiem varētu būtiski atbalstīt un atvieglot to, ka organizācijas, tostarp MVU, nodrošina atbilstību. Tādēļ Padome rosina turpināt šādu rīku izstrādi un aicina Eiropas Komisiju un EDAK izvērtēt, kā turpināt atbalstīt rīcības kodeksu un sertifikācijas ātru pieņemšanu.

26) Ir pierādījies, ka Datu aizsardzības speciālistu (DAS) loma ir būtiska, lai organizācijas ievērotu VDAR un lai uzraudzītu apstrādi un īstenotos aizsardzības pasākumus, ņemot vērā DAS profilus, prasmes un kompetences. Tomēr Padome atzīst grūtības, ar kādām dažas nozares saskaras saistībā ar DAS iecelšanu amatā. Padome uzskata, ka būtu jāveicina centieni palielināt informētību un apmācību, lai nodrošinātu, ka organizācijas spēj pildīt savus pienākumus, kas saistīti ar DAS uzdevumiem un pienākumiem.

5. VDAR PIEMĒROŠANA PUBLISKĀS IESTĀDĒS

27) Padome norāda, ka VDAR ir arī ietvērusi ievērojamus centienus un pozitīvas izmaiņas attiecībā uz publiskās iestādēs apstrādājamo personas datu aizsardzības līmeni, tostarp valstu tiesisko regulējumu pielāgošanu. Lai arī turpmāk atbalstītu publisko iestāžu veiktās personas datu apstrādes atbilstību, kas dažkārt radīja sarežģītus procesus un interpretācijas grūtības, piemēram, saistībā ar datu apmaiņu un publisko iestāžu savstarpējo sadarbību, Padome mudina valstu uzraudzības iestādes un attiecīgā gadījumā EDAK ņemt vērā to darbību specifiku. Padome uzsver vietējām iestādēm radīto īpašo slogu un izaicinājumus, kā arī grūtības, ar kurām saskaras publiskās iestādes, saistībā ar datu aizsardzības speciālista iecelšanu, un mudina datu aizsardzības iestādes izstrādāt praktiskus instrumentus un īpašas norādes attiecībā uz abiem minētajiem aspektiem.

- 28) VDAR 15. pantā paredzēto piekļuves tiesību īstenošana ir radījusi neskaidrības attiecībā uz to, kā publiskās iestādes šīs tiesības piemēro, jo īpaši attiecībā uz to piemērošanas tvērumu un saistību ar tiesībām piekļūt dokumentiem, kas satur personas datus. Vairākās dalībvalstīs tika norādīts, ka, īstenojot tiesības piekļūt dokumentiem, piekļuves tiesības bieži tiek izmantotas, lai izvairītos no maksas, ko piemēro saskaņā ar valsts civiltiesībām vai administratīvajām tiesībām. Padome norāda, ka tādēļ publiskajām iestādēm ir bijis grūti noteikt, vai un cik lielā mērā būtu jāpiemēro VDAR piekļuves tiesības un kā tās mijiedarbojas ar noteikumiem, kas piemērojami valsts līmenī attiecībā uz publisku piekļuvi dokumentiem. Tādēļ Padome aicina valstu uzraudzības iestādes un attiecīgā gadījumā EDAK izstrādāt īpašas norādes, lai novērstu iespējamo nenoteiktību un precizētu VDAR 15. panta piemērošanu šādā kontekstā, ņemot vērā arī jaunāko judikatūru un valstu iestāžu lomu tiesību piekļūt dokumentiem garantēšanā.
- 29) Publiskās iestādes dažkārt ir saskārušās ar interpretācijas problēmām attiecībā uz VDAR 6. pantā noteikto juridisko pamatu, kas ļauj tām veikt apstrādes darbības, jo īpaši situācijās, kad šāda apstrāde var būt vajadzīga, lai izpildītu juridisku pienākumu saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, ja pamatā esošajā tiesību aktā nav pietiekami noteikti šādai apstrādei piemērojamie noteikumi. Tādēļ Padome uzskata, ka Savienības līmenī pieņemtajos leģislatīvajos instrumentos, ja tie ir Savienības tiesību akti, kas nodrošina juridisko pamatu personas datu apstrādei saskaņā ar VDAR 6. pantu, būtu skaidri jānosaka prasības un nosacījumi, saskaņā ar kuriem publiskās iestādes var veikt šādu apstrādi. Turklāt Savienības tiesību aktos attiecīgā gadījumā būtu skaidri jāatgādina par valstu uzraudzības iestāžu kompetenci attiecībā uz personas datu apstrādi.

6. RĪCĪBAS BRĪVĪBA ATTIECĪBĀ UZ VALSTU TIESĪBU AKTIEM

- 30) Uzsverot to, cik svarīgi ir nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus Savienības līmenī, jo īpaši attiecībā uz apstrādi, ko veic privātas organizācijas, Padome uzskata, ka publiskajām iestādēm, ņemot vērā to apstrādes darbību specifiku, joprojām ir izdevīga un būtiska attiecībā uz valstu tiesību aktiem saglabātā rīcības brīvība noteikt īpašu regulējumu dažiem apstrādes darbību veidiem, piemēram, VDAR 85. un 86. panta gadījumā attiecībā uz vārda un informācijas brīvību un tiesībām uz publisku piekļuvi oficiāliem dokumentiem. Pieņemot VDAR, likumdevēji apzināti iekļāva šādu rīcības brīvību, un ir pierādījušies, ka tā ir efektīva pieeja, tādējādi attaisnojot zināmu sadrumstalotības pakāpi, jo īpaši apstrādes darbībās, kurās dalībvalstīm ir sava jurisdikcija, vai jomās, kurās valsts tiesību aktos ir paredzēti konkrēti nosacījumi personas datu apstrādei, piemēram, nodarbinātības kontekstā.

7. KONKRĒTAS APSTRĀDES DARBĪBAS

- 31) Pēdējo piecu gadu laikā, kopš tiek efektīvi piemērota VDAR, ir bijis iespējams identificēt konkrētas apstrādes darbības vai ar tām saistītus noteikumus saskaņā ar VDAR, kuriem var būt vajadzīgi papildu precizējumi attiecībā uz interpretāciju un norādēm, lai nodrošinātu efektīvu un saskaņotu īstenošanu.
- a) Nepilngadīgo personas datu apstrāde – Padome uzskata, ka attiecībā uz VDAR efektīvu piemērošanu un bērniem piešķiramo īpašo aizsardzību būtu vēlams sīkāk precizēt saistītos teksta noteikumus un jo īpaši VDAR 8. panta piemērošanas jomu, kas attiecas uz nosacījumiem, kuri piemērojami bērna piekrišanai attiecībā uz informācijas sabiedrības pakalpojumiem. Kopumā Padome aicina EDAK izstrādāt īpašas norādes attiecībā uz nepilngadīgo personas datu apstrādi, lai atbalstītu un palīdzētu datu pārziņiem viņu centienos aizsargāt nepilngadīgos.

- b) Datu apstrāde pētniecības un arhivēšanas nolūkos – VDAR ietver konkrētas atsauces un noteikumus attiecībā uz personas datu apstrādi pētniecības un arhivēšanas nolūkos, kuri jāpiemēro pilnā apmērā, lai ņemtu vērā pētnieku kopienas konkrētās vajadzības un pētniecības nozīmi sabiedrībai kopumā. Šajā sakarā Padome atgādina, ka saskaņā ar VDAR 33. apsvērumu bieži vien datu vākšanas laikā, kad dati tiek vākti zinātniskās pētniecības nolūkos, nav iespējams pilnībā identificēt personas datu apstrādes nolūku un ka tāpēc būtu jāļauj datu subjektiem dot savu piekrišanu attiecībā uz dažām zinātniskās pētniecības jomām, ja tiek ievēroti atzīti zinātniskās pētniecības ētiskie standarti. Padome uzskata, ka ir vajadzīgi papildu precizējumi attiecībā uz personas datu apstrādi gan pētniecības, gan arhivēšanas nolūkos, jo īpaši attiecībā uz piemērojamo juridisko pamatu un piekrišanas nosacījumiem, kā arī lomu un pienākumu noteikšanu. Turklāt Padome aicina EDAK pieņemt konkrētas pamatnostādnes, kurās atbalsta atbilstīgu darbību izstrādi zinātniskās pētniecības un arhivēšanas jomā.
- c) Apstrāde, ko veic tiesas, pildot savus uzdevumus – atzīstot darbu, ko Eiropas Komisija savas ekspertu grupas ietvaros paveikusi saistībā ar Regulu (ES) 2016/679 un Direktīvu (ES) 2016/680, Padome uzskata, ka apspriešanās šajā jomā būtu jāturpina, ņemot vērā judikatūras attīstību un apstrādes darbību specifiku, lai atvieglotu saistīto noteikumu konsekventu interpretāciju.

- d) Anonimizācija un pseidonimizācija – Padome uzskata, ka būtu lietderīgi precizēt prasības, kas saistītas ar anonimizāciju un pseidonimizāciju, ņemot vērā to svarīgo nozīmi ar personas datu apstrādi saistīto risku mazināšanā vai mīkstināšanā un atsauces uz šādiem jēdzieniem citos ES tiesību aktos, lai pārziņi un apstrādātāji tās varētu efektīvi īstenot. Tāpēc Padome aicina EDAK pieņemt visaptverošas pamatnostādnes par anonimizāciju un pseidonimizāciju, lai nodrošinātu konsekventu interpretāciju un piemērošanu ES līmenī, un jo īpaši sniegt skaidrojumus par šādu apstrādes darbību nosacījumiem, prasībām un juridisko pamatu.
- e) Profilēšana un vērtēšana – personas datu apstrāde, kuras rezultātā tiek veikta fizisku personu profilēšana un vērtēšana, daudzās nozarēs un lietojumprogrammās ir kļuvusi arvien izplatītāka un tiek integrēta daudzos tehnoloģiskos risinājumos. Tas var radīt būtiskus riskus datu subjektu tiesībām, tostarp ietekmēt viņu konkrēto situāciju. Šādas apstrādes darbības ir izklāstītas vairākos tiesību aktos, kuri ir nesen pieņemti ES līmenī. Šajā saistībā Padome iesaka nodrošināt, ka profilēšanai un vērtēšanai piemērojamie VDAR noteikumi tiek efektīvi un konsekventi piemēroti, un izvērtēt, vai pašreizējais tiesiskais regulējums un tā piemērošana efektīvi aizsargā datu subjektus, vai arī ir vajadzīgas papildu norādes un uzlabojumi, lai skaidri ierobežotu profilēšanas un vērtēšanas darbības.

- f) Informācijas apmaiņa ar tiesībaizsardzības iestādēm – atzīstot to, cik svarīga ir piekļuve informācijai tiesībaizsardzības nolūkos, un lai panāktu līdzsvaru starp personas datu aizsardzību un iekšējo drošību, Padome uzsver, ka ir jānodrošina juridiskā noteiktība un personu tiesību aizsardzība gan privātiem, gan publiskiem dalībniekiem, kuru personas datu apstrāde ietilpst VDAR darbības jomā, jo īpaši attiecībā uz juridisko pamatu, kas ļauj veikt šādu informācijas apmaiņu. Nosacījumiem, saskaņā ar kuriem datu pārziņi, uz kuru veikto personas datu apstrādi attiecas VDAR darbības joma, var izpaust šādus personas datus tiesībaizsardzības iestādēm, vajadzētu būt skaidriem un pilnībā ievērot datu subjekta tiesības saskaņā ar VDAR un garantētās pamattiesības.

8. SADARBĪBAS UN KONSEKVENCES MEHĀNISMS

- 32) Padome uzskata, ka ar VDAR izveidotais sadarbības un konsekvences mehānisms ir radījis ilgstošu un efektīvu sadarbību starp valstu uzraudzības iestādēm un ka EDAK izveide un ar to saistītās procedūras ir jāuzskata par pozitīvu sasniegumu, kā to apliecina pēdējo piecu gadu laikā pārrobežu lietās pieņemto galīgo lēmumu skaits.
- 33) Padome uzsver, ka efektīva VDAR īstenošana, tostarp attiecībā uz starptautiskiem apjomīgu datu pārziņiem, ir būtisks datu subjektu tiesību efektīvas aizsardzības elements. Lai gan ar īstenošanu saistītās problēmas ir apzinātas un tās joprojām saglabājas, Padome ņem vērā neseno Komisijas priekšlikumu, kas nosaka papildu procesuālos noteikumus attiecībā uz VDAR īstenošanu un kas tiks izskatīts saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru.

- 34) Konsekventu ES mēroga pamatnostādņu izstrāde ir bijusi būtiski svarīga arī VDAR konkrēto noteikumu efektīvā īstenošanā, un Padome uzskata, ka šajā ziņā svarīga loma ir bijusi valstu uzraudzības iestādēm un EDAK. Šajā sakarā Padome uzsver to, ka ir svarīgi vajadzības gadījumā pārskatīt esošās pamatnostādnes, jo īpaši, ņemot vērā judikatūras attīstību, un to, ka pirms konkrētu pamatnostādņu pieņemšanas ir jāveic efektīva un visaptveroša apspriešanās ar visām ieinteresētajām personām.

9. STARPTAUTISKĀ NOSŪTĪŠANA UN VDAR ĀRĒJĀ DIMENSIJA

- 35) Attiecībā uz personas datu nosūtīšanu trešām valstīm Padome uzsver, ka jebkāda jauna datu nosūtīšanas rīka izstrādē arī turpmāk jānodrošina pietiekama fizisko personu personas datu aizsardzība Eiropas Savienībā un atbilstība EST judikatūrā noteiktajām prasībām, tādējādi nodrošinot efektīvu aizsardzību fiziskām personām un juridisko noteiktību datu pārziņiem.
- 36) Padome uzskata, ka lēmumi par aizsardzības līmeņa pietiekamību, kas pieņemti, ievērojot VDAR 45. pantu, ir būtisks instruments, kas atvieglo un veicina starptautiskās datu plūsmas, kuru pamatā ir uzticēšanās, un popularizē Eiropas datu aizsardzības modeli kā etalonu globālā mērogā. Šajā sakarā Padome aicina Eiropas Komisiju palielināt novērtēšanas procesa pārredzamību un nākt klajā ar visaptverošu un saskaņotu stratēģiju turpmākiem lēmumiem par aizsardzības līmeņa pietiekamību, kurā būtu arī jāizskata iespējas un ieguvumi, ko sniedz nozaru vai vietējā līmeņa lēmumi par aizsardzības līmeņa pietiekamību. Padome uzsver, ka prioritārā kārtā jāpabeidz pašreizējā to iepriekšējo lēmumu par aizsardzības līmeņa pietiekamību pārskatīšana, kurus Komisija ir pieņēmusi, pamatojoties uz Direktīvas 95/46/EK 25. panta 6. punktu, arī tādēļ, lai nodrošinātu informāciju turpmākas ES stratēģijas attiecībā uz pietiekamību izstrādei.

- 37) Padome atzīst priekšrocības, ko sniedz citi VDAR paredzētie nosūtīšanas instrumenti, un uzskata, ka EDAK pamatnostādnes šajā jomā ir izrādījušās noderīgas, jo īpaši attiecībā uz līguma standartklauzulām. Tomēr Padome norāda, ka daži nosūtīšanas instrumenti nav izmantoti visā pilnībā, jo trūkst iniciatīvu, kuru mērķis ir veicināt to izstrādi, un ka to pieņemšanas process ir sarežģīts. Konkrēta veida nosūtīšanu, jo īpaši datu pārziņiem vai apstrādātājiem, kuri nav iedibināti ES, bet kuru veiktās apstrādes darbības ietilpst VDAR darbības jomā, sekmētu īpaši nosūtīšanas instrumenti, kuru izstrāde būtu jāizpēta sīkāk. Tādēļ Padome uzskata, ka ir jāveicina turpmāku norāžu izstrāde un atbalsts, kas atvieglotu nosūtīšanas instrumentu, piemēram, rīcības kodeksu, sertifikācijas un saistošu uzņēmuma noteikumu, pieņemšanu un izmantošanu, tostarp, sekmējot pieņemšanas procedūras un nozaru pieeju.
- 38) Padome atzinīgi vērtē pastiprināto sadarbību starp valstu uzraudzības iestādēm un trešo valstu iestādēm, jo tai ir būtiska nozīme datu subjektu tiesību efektīvas aizsardzības nodrošināšanā. Visaptverošu un konsekventu VDAR piemērošanu globalizētā digitālajā ekonomikā varētu pastiprināt tādu tīklu izveide, kuros varētu turpināt veidot šādu sadarbību, un starptautiskajai sadarbībai un izpildei paredzētu īpašu instrumentu pieņemšana.
- 39) Tomēr Padome atzīst, ka vēl ir problēmas, kas saistītas ar VDAR īstenošanu attiecībā uz uzņēmumiem, kuri nav iedibināti Eiropas Savienībā, radot bažas par vienlīdzīgiem konkurences apstākļiem pārziņiem, kuri ir iedibināti Eiropas Savienībā, un par fizisko personu efektīvu aizsardzību. Padome aicina EDAK un Eiropas Komisiju izskatīt iespēju izstrādāt īpašus instrumentus vai paļauties uz esošajiem instrumentiem, lai šādos gadījumos sekmētu VDAR īstenošanu.

10. SAIKNE STARP VDAR UN CITIEM ES TIESĪBU AKTIEM, JO ĪPAŠI JAUNAJIEM NOTEIKUMIEM, KAS PIEMĒROJAMI DIGITĀLAJAI NOZAREI

- 40) Padome uzsver, ka kopš 2018. gada Eiropas Savienība ir pieņēmusi jaunus tiesību aktus, kuru īstenošana var mijiedarboties ar VDAR noteikumiem, jo īpaši attiecībā uz jaunu tiesisko regulējumu, kas piemērojams digitālajai nozarei. Šajā sakarā Padome atgādina, ka ir jānodrošina konsekvence un jānovērš ES tiesiskā regulējuma sadrumstalotība attiecībā uz personas datu aizsardzību. Šajā nolūkā visiem jaunajiem ES tiesību aktiem, kas ietver noteikumus par personas datu apstrādi, būtu jāatbilst VDAR un EST judikatūrai.
- 41) Lai garantētu nepārtrauktu un efektīvu VDAR piemērošanu, Padome iesaka EDAK vajadzības gadījumā pieņemt īpašus atzinumus un pamatnostādnes nolūkā paskaidrot, kā jāpiemēro VDAR noteikumi, ņemot vērā jaunus pienākumus, kuri izriet no citiem ES tiesību aktiem. Šis joprojām ir ļoti būtisks jautājums, kas jārisina ne tikai attiecībā uz jauniem ES tiesību aktiem digitālajā nozarē (Digitālo tirgu akts (DTA), Digitālo pakalpojumu akts (DPA), Datu pārvaldības akts, Datu akts, Mākslīgā intelekta akts (MI akts) u. c.), bet arī attiecībā uz tiesību aktiem citās jomās, piemēram, atvērto datu, tiesībaizsardzības, kiberdrošības vai konkurences jomā. Šajā sakarā Padome uzskata, ka sadarbība starp attiecīgajiem regulatoriem ir ļoti svarīga, lai nodrošinātu efektīvu īstenošanu un juridisko noteiktību.

11. SECINĀJUMI

- 42) Padome uzskata, ka VDAR piecus gadus pēc tās faktiskās piemērošanas sākuma kopumā joprojām ir piemērots tiesiskais regulējums fizisku personu personas datu aizsardzībai Savienībā, un uzsver, ka ir svarīgi turpināt nodrošināt tās efektīvu un konsekventu īstenošanu. Šajā sakarā Padome aicina Eiropas Komisiju gaidāmajā ziņojumā vispārēji un visaptveroši izvērtēt regulas piemērošanu un darbību.
- 43) Padome uzsver, ka VDAR ir sekmīgi paaugstinājusi personas datu aizsardzības līmeni visā Savienībā un ka tās īstenošana organizācijās ir nostiprinājusi datu aizsardzības kultūru un nodrošinājusi, ka labāk tiek ņemta vērā datu pārvaldība kopumā. Ņemot vērā VDAR pozitīvo ietekmi globālā mērogā, Padome uzskata, ka būtu jāturpina centieni šo regulu veicināt kā uz pārskatatbildību vērstu, atbildīgu un ētisku inovāciju sekmējošu elementu digitālajā ekonomikā.
- 44) Padome uzskata, ka valstu tiesību aktos saglabātā rīcības brīvība noteikt konkrētu regulējumu dažiem apstrādes darbību veidiem joprojām ir izdevīga un svarīga, un ir pierādījies, ka tā ir efektīva pieeja.
- 45) Padome aicina Eiropas Komisiju veikt gaidāmo izvērtēšanu, ņemot vērā atlikušās problēmas, ar kurām saskaras gan publiskās, gan privātās organizācijas, un uzsver, cik svarīga nozīme ir attiecīgām norādēm un praktiskiem rīkiem, kas jāizstrādā EDAK un valstu uzraudzības iestādēm. Padome jo īpaši uzsver, ka ir vajadzīgi kodolīgi, praktiski un viegli saprotami precizējumi un turpmākas norādes, kā minēts šajā viedokļa izklāstā.

- 46) Personas datu nosūtīšana uz trešām valstīm un VDAR starptautiskā dimensija joprojām ir ļoti svarīga, jo īpaši, ņemot vērā digitālās ekonomikas globalizāciju un tehnoloģiju attīstību. Šajā sakarā Padome aicina Eiropas Komisiju prioritārā kārtā pabeigt esošo lēmumu par aizsardzības līmeņa pietiekamību pārskatīšanu un nākt klajā ar visaptverošu stratēģiju turpmāku lēmumu par aizsardzības līmeņa pietiekamību pieņemšanai. Par prioritāti būtu jāuzskata arī citu datu nosūtīšanas rīku turpmāka izstrāde saskaņā ar VDAR.
- 47) Padome uzskata, ka, lai nodrošinātu konsekveni un juridisko noteiktību un efektīvi aizsargātu personu pamattiesības uz savu personas datu aizsardzību, VDAR efektīva piemērošana ir jāizvērtē arī saistībā ar jaunajām tehnoloģijām un turpmākām izmaiņām ES līmeņa likumdošanā, kas ietekmē personas datu apstrādi.
-